

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 13 GRUDNIA 1796 R. WE WTOREK.

Z Wiednia 3. Grudnia.

Seym w Prezburgu trwa ciągle. Na sessyi dnia 24. zeszłego, meca czytano refskrypt krolewski do magnatów i stanów względem uczynionych od nich ofiar do dalszego prowadzenia wojny. — W refskrypcie tym, Krol wyraża najwyższe swe ukontentowanie z powodu nie naruszonej wierności i przywiązania narodu Węgierskiego do swego Krola i Arcy-Xiążęcego domu, czego dał świeży dowód przez chwały godne ofiary, które stosując się do życzeń od tronu oświadczonych, iak najśmiaławiey od Krola zostały przyjęte.

Z Paryża 23. Listopada.

Od armii Włokiej następujące urzędowe odebraliśmy rapporta:

List Generała *Buonaparte* do Dyrektoryatu wykonawczego z kwatery głównej w *Weronie* (23 Brumaire) 13 Listopada.

Obywatele Dyrektorowie! „Winieniem zdać wam sprawę z czynności wojennych, które od 12 Brumaire (2 Listopada) zaszły. — Uwiadomiony byłem d. 10. (31 Października) iż korpus Austriaków zbliżał się i stanął nad *Piave*, wysłałem zaraz Generała *Massene* z oddziałem obserwacyjnym wojska do *Bassano* nad *Brentę* z rozkazem cofnięcia się do *Wincencyi*, jeżeliby nieprzyjaciel przebył *Piave*. Generałowi zaś *Vaubois* zaleciłem posterunki Cesarzkich w Trydenckim atakować, a szczególniey wypędzić

ich z stanowiska, między *Lavis* i *Brenta*. D. 2. Listopada nastąpiła żywa utarczka, gdyż odpor był mocny; Generał *Guieux* zdobył *S. Michel* i spalił most nieprzyjaciela, lecz ten, atak na *Segonzano* nieskutecznym uczynił i półbrigada 85 mimo swojej waleczności znacznie ucierpiała. Wzieliśmy 500 niewolnika, wielką liczbę Cesarzkich ubiwszy. — D. 3. Listopada rozkazałem znowu przypuścić atak do *Segonzano*, które miejsce opanować nam wypadało, a uwiadomiony razem, że nieprzyjaciel przebył *Piave*, pomarszerowałem z dywizją Generała *Angereau* ku *Wincencyi*, z korpusem *Masseny* złączyliśmy się i posłaliśmy na Cesarzkich, którzy *Brente* przeszli. Wypadało zaraz z początku wpaść na nich piorunem i znieść ich. Bitwa była żywa i krwawa, szczęście na naszą nakłoniło się strone, plac bitwy otrzymaliśmy, a Cesarscy cofnęli się za *Brente*. Procz znaczney liczby zabitych, i jedney wziętej armaty, 500 znowu niewolnika zabraliśmy. — Generał *Lanus* szablą raniony został, a wojsko całe sławie sobie ziednało. — Z tym wszystkim d. 3. Generał *Vaubois* był atakowany w różnych punktach, a nawet oskrzydleniem zagrożony, dla tego cofnął się ku *la Pietra* mając prawe skrzydło o gory oparte, a lewe o *Mori*. — D. 6. nieprzyjaciel wcale się nie okazał, lecz d. 7. biły się wojska nayuporczywiey, już z armaty i 1,300 niewolnika zabraliśmy, gdy przy

zbliżający się nocy postrach część wojsk naszych ogarnął. — D. 8. Dywizya jedna za pomocą mostu, który umyślnie postawić kazałem w *Rivoli* i *Corona* stanęła. Strata nieprzyjaciela musiała być znaczna. — Odebrawszy w części uwiadomienie o tym co się w Tyrolu stało, pospieszyłem się z wyjazdem d. 7 równo ze świtem, i nazajutrz w południe do *Verony* przybyłem. — D. 11 dowiedziawszy się, że Austryacy ruszyli z *Montebello*, i w *Villa Nova* obozowali, ruszyliśmy z *Verony*. Przednia ich straż napotkana w *S. Martin* atakowana od Generała *Angereau*, rozproszona; goniona 3 mile kraju jedynie za pomocą nocy uszła. D. 12 równo z dniem wojska na przeciw siebie stanęły, wypadało nieprzyjaciela spieszenie porazić, uderzyliśmy więc na niego niezwłocznie i z odwagą. Dywizya *Masseny* atakowała lewe skrzydło, Generał *Angereau* prawe. Skutek był zupełnie pomyslny, *Angereau* wziął *Cardera* i 200 niewolnika zabrał. *Massena* opanował gory oskrzydlające nieprzyjaciela i 5. dział zdobył. W tym ulewa nadzwyczajna odmienia się w grad, który wiatrem gwałtownym niesiony pada na twarze naszych żołnierzy, a Cesarzkim dopomaga, do czego gdy się przyłączył korpus ich rezerwowy odzyskali za tym na powrót gory. Posłałem tam zaraz 75 półbrigade co w rezerwie stała i rzeczy w takowym stanie, aż do nocy zostały. Obydwie armie utrzymały się w swej pozycji. — Czas nieprzełtaie być przykrym, dziś wojsko odpoczywa, intro stosownie do obrotów nieprzyjaciela działać będziemy. „

(podpisano) *Buonaparte*.

Ogłoszone tu urządzenie względem paszportów, i jakie mieć mają osoby przyjeżdżające z zagranicy: 1. Powinien być paszport dany, lub potwierdzony przez

Francuzkiego ministra będącego przy dworze zagranicznym. 2. Osoba której służy, ma być iak naydokładniej opisana. 3. Właściciel obowiązany jest podpisać się na nim. Uczyniono to w zamiarze, aby zapobiedz powrotu emigrantom do Francyi. — Urzędowe doniesienie Obywatela *Verninac* z *Konstantynopola* 3 *Vendemiaire* (24 Września) potwierdza wiadomość, że Porta chce utrzymywać zawsze Posła swego przy Dyrektoryacie naszej Rzplitey. *Ali Effendi* przeznaczony dawniej na to do *Berlina*, ma się udać do Francyi, na jego zaś miejscu Posłem Tureckim do Prus *Nahily Effendi* jest wyznaczony.

Minister skarbowy pisał do kupców pierwszych miast handlowych Rzplitey, iż rząd zatrudnia się teraz nayważniejszymi negocyacyami. Dale się czuć potrzeba pewnych praw i ustaw dla dobra handlu, rolnictwo wsparcia wymaga, a rzemiosła znaczney pomocy. Pożytek złączenia się obywatelów godnych szacunku, a mających wiadomości i doświadczenia w interessach handlowych powszechnie jest uznany. Dosyć jest obywatele oznaczyć wam miejsce, w którym zgromadzeni, myśli waszych mogłybyście sobie udzielać &c. Dyrektoryat Wykonawczy umocnił mnie do rozpoczęcia 19 *Frimaire* (9 Grudnia) prywatnych konferencyi w tej mierze w *Paryżu* i zalecił uwiadomić was o tym, a razem i wezwać nayznaczniejsze miasta handlowe, aby umocowaną swym zaufaniem osobę do tych konferencyi przysłały. Rewolucya dopięć musi swojego celu w zapewnieniu szczęścia powszechnego. Dla otrzymania tych korzyści, połączmy nasze widoki, a staurania nasze pomyslnym skutkiem uwieńczone zostaną. — D. 21. Reprezentant *Quinette* obrany został prezydentem Rady

500, a obywatel *Breard* Rady starszych — Mandaty w cyrkulacji, jeszcze będące do 1000. millionów wynosić mogą. Z *la Vendée* do *Strazburga* 10,000 wojska przybyło. Armia *Renu* i *Mozelli* cofając się z Niemiec do 10,000 niewolnika zabrała, część ich została już zamieniona.

Obywatel *Noailles* bywszy Ambasador *Ludwika XVI.* przy dworze Wiedeńskim, żeni się teraz z córką bogatego Bankiera *Lecoulteux de la Noraye*. Bierze on w posagu całą Ulicę zwaną *Courmandat* z nowych domów, które Bankier ten w czasie rewolucyi wybudował składając się, domy te 200,000. liwrow dochodu rocznie przynoszą. — Z *Toulonu* pisanó d. 12., że na flocie Hiszpańskiej znalaznie się 20. officerów dawney marynarki Francuzkiej, którzy emigrowali. Jeden z nich nazwiskiem *Decuers* wysiadł w tych dniach na ląd. Powstało wielkie zamieszanie, którego ledwo że nie został ofiarą. Ocalono go jednak, a potem na reklamacyą Hiszpanów był im wydany. Okręt ieden liniowy Hiszpański o 112 działach jest komenderowany od P. *Amblinont* dawniey officera marynarki Tulońskiej. Angielska flotta Admirala *Fervis* znajduje się dotychczas w części na wysokości *S. Fiorenzo* przy *Korsyce*, w części przy *Porto Ferrais*. — Gdy flotta Hiszpańska do *Toulonu* przybyła, komendant portu wydał odezwę, dla zapobieżenia nie miłym wypadkom, które przypomnienie dawniey zaszytych okoliczności pod czas bytności Hiszpanów i Anglików w *Tulonie* sprawić mogły. W odezwie tej jest wyrażono: „Zapomniaemy co się przedtym stało, myślny tylko o terażniejszym czasie i o przyszłości. Obchodźmy się z Hiszpanami jako z przyjaciółmi i rycerzami, których jest przeznaczeniem postępować z nami iednakim chwytą torem. — Mini-

ster Sardyiński Graf *Balbo* już tu stanął. Gdy Francya koniecznie przy zatrzymaniu *Niderlandów* obitaie, mówią więc mocno o nadgrózeniu Cesarzowi tej straty innemi krajami. — Miasto *Frankfort* ma być wyznaczone na miejsce do kongressu dla ułożenia okoliczności Niemieckich. Poseł Cyркуlu Frankonii *Zwanziger*, który ztąd do *Wiednia* iędził, pierwsze do negocyacyi miał uczynić kroki.

Z *Genui* 16. *Listopada*. Układ ostateczny rządu naszego z Rzplitą Francuzką ogłoszony tu został, w tej osnowie.

„Konwencya między Dyrektoryatem wykonawczym Rzplitey Francuzkiej i Rzplitą Genuęńską, podpisana w *Paryżu* 18. *Vendemiaire*, 5. R. Rzplitey (9. *Października* 1796.) przez Ministra interesów zagranicznych *Delacroix* i *Wincen-tego Spinola* pełnomocnika *Genui*.,

1. mo. Anglicy zgwałciwszy neutralność Rzplitey Genuęńskiej, wyrok przeto rządu nakazujący zamknięcie dla nich portów wszystkich w swej mocy aż do pokoju zostanie. 2.) Rzplita *Genui* zabroni wszystkim swoim mieszkańcom dostawiania okrętom Angielskim jakiegokolwiek bądź amunicyi, żywności, &c: wyda rozkazy potrzebne względem skutecznienia tego i karania przestępców w tej mierze. 3.) Rzeplita *Genui* użyje środków najskuteczniejszych, do zabezpieczenia brzegów swoich i portów od napaści. Rzplita Francuzka będzie mogła wojskami swemi osadzić stnowska potrzebne do wykonania tego artykułu, gdyby nie mogły być dostatecznie bronione przez wojska Genuęńskie i przekonawszy rząd tej Rzplitey o potrzebie obrony miejsc takowych. Wojska posłane od Francyi będą, przez nią utrzymywane, i tylko wolny kwaterek mieć będą. 4.) W przypadku, gdyby Krol An-

gielki wypowiedział wojnę Rzplitey Genueńskiej, lub kroki nieprzyjacielskie przeciw niej poczynił, Rzplita Francuzka będzie bronić iey handlu ile możności, umieści ją w pokoju powszechnym i dokładać będzie starania, ażeby nadgodzenie szkod poniesionych otrzymała, dołoży także usilności, aby Krol JMśc Katolicki i Rzplita Batawów do dopełnienia tego artykułu przykładali się. 5.) Gdyby Rzplita Genueńska była w potrzebie żądania pomocy w okrętach wojennych, dla krążenia przy iey brzegach, Francya tego ile okoliczności pozwolą nie odmowi. 6.) Rząd Genueński znieście niektóre wyroki, i każe zaniechać processow rozpoczętych przeciw wielu Genueńczykom z powodu ich opinii, mow i pism w okolicznościach ściągających się do rewolucyi Francuzkiej. 7.) Szlachta zaięci także poprzedzającym artykułem mają być przywroceni do dawnych praw z których wyzuci zostali. 8.) Rzplita Francuzka obiecuie Genueńskiej swoje *bona officia* dla utrzymania całości iey krajow, dla zawarcia pokoju z Mocarstwami Afryki, i aby w czasie pokoju z Cesarzem i Rzplitą, te części kraju Genueńskiego do których są iakie prawa lub pretensye feudalności, uwolnione od niej zostały. 9.) Rzplita *Genui* przyjmie medyacyą Francuzką w péroznieniach, ktore ma z Krolem Sardyńskim. 10.) Rzplita Genueńska uznając przyiaźń Francuzkiej, w przyięciu wzwyż wspomnianych obowiązkow zapłaci 2. miliony liwrow. 11.) Otworzy także pożyczkę 2. milionow liwrow dla rządu Francuzkiego. 12ty i 13ty artykuły tyczą się wypłacenia tey sumy i iey powrocenia. 14ty Ściąga się do zaspokojenia niektórych pretensyi *Genui* do Francyi. 15.) Terazniejsza Konwencya ma bydź ratyfikowana w ciągu dni 40 rachując od dnia dzisiejszego.

Z Hagi 29. Listopada.

Dzień dzisiejszy pamiętnym będzie w dziejach Rzplitey Batawów, dziś bowiem ma być udecydowano, czyli podany projekt konfitytucyi, będzie wzięty do deliberacyi, czy też całkiem odrzucony. W ostatnim tym razie 10. nowych członkow, do deputacyi złożoney z 21. osob przyłączy się i w czasie miesiąca, nowy plan podać mają. W pierwszym zaś przypadku, który podobno nastąpi (gdyż wszystkie partye widzą potrzebę konfitytucyi i rządu pewnego, szczeguluiey w tych czasach negocyacyi o pokoy powszechny, do ktorey bez niego nie można mieć znacznego wpływu) tak nazwani *Unitarii*, czyli obfatający za iedną i nierozdzielną Rzplitą żądać mają, aby iedność iako fundament w roztrząsaniu projektu konfitytucyinego od konwencyi zadecydowana była.

Trzy w Konwencyi partye, czyli trojakie zdania osob w niej zasiadających uważać teraz można. 1wsza *Federalistów* żądających aby każda Prowincya samowładztwa swoje i tak nazwane *Stany* zatrzymała, a to dla interessu lub też ambicyi; partya ta składa się naywięcey z Szlachty i bogatych ludzi, ktorych familie od dawnych już czasow różne urzędy w prowincyach posiadają, nie iest iednak liczna. 2ga *Rewolucyonistów*, ktorzy prawa człowieka w nayobszerniejszym ich znaczeniu, chcieliby w prowadzić. 3cia *Umiarowanych*, na czele ich iest Reprezentant *Kastele*. Ci różne części kraju chcą połączyć, ustanowiwszy iedną samowładność ieden rząd wewnętrzny i zewnętrzny i jeden skarb. Zniają oni iż od tego systemu, siła wewnętrzna, spokojność, szczęście powszechnie Rzplitey Batawów, utrzymanie aliansu i związkow z Francją, nieodmienność zniesienia godności Sztatuderu, i oddalenie zagranicznego szko-

dliwego wpływu zależy. Zda się, że większa część narodu przychylna jest tej partyi, i od niejakiego czasu podpisują w *Amszterdamie, Harlem, Dordrech &c.* adresy na wsparcie tego systemu. Wczoraj Konwencya w bardzo ię znaczney liczbie odebrała, rachowano 14,000. podpisow z *Amszterdamu, 600 z Dordrecht &c.* Może mieć będą wpływ do zdania świątłych członków przeciwney partyi. Dotychczas nie wypadła jeszcze żadna względem konfytucyi u Konwencyi rezolucya i dopiero o niej przyszlą pocztą będziemy mogli donieść.

Gazeta Leydeyska zawiera w sobie to co następuje:

Generał *Clarke* wysłany od Dyrektoryatu do *Wiednia*, nie poiedzie w charakterze Ambassadorsa iak niektore pisma doniosły, lecz tylko z mocą podpisania zawieszenia broni. Zda się, że Rząd Francuzki chce traktować bezpośrednio z gabinetem Wiedeńskim względem interesow do których się ściąga woyną na lądzie, lecz wiele osob wierzyć temu nie chce, aby się Cesarz mógł odłączyć od Anglii, ktorey pomoc tak mu była użyteczną w czasie woyny, a medycyna rownie może być istotną w zawieraniu pokoju. Lecz wszystkie te domysły ludzi, zdaleka tylko obrotom zewnętrznym polityki przypatrujących się, są często nie dokładne, a zawsze bez fundamentu. Już to od lat kilku wypadki wszystkie, wcale się nie zgadzają z widokami i domysłami politycznymi, nawet nayrozumniejszymi. Niech to nie będzie powodem do nie używania rozumu w sądzeniu o przyszłych zdarzeniach, lecz niech będzie dla nas przestrogą, że mu zaufać zupełnie nie można.

Z *Bononii* 12 Listopada.
(W Monitorze Bononńskim znajduje

się list pisany d. 21 Października od Generała *Buonaparte* do Kardynała *Mattei*. Uważając osobliwszy ten list iako należący do Historji czasu terazniejszego, umieszczamy go więc tu co do słowa.)

Dwor Rzymki odmówił przyjęcia kondycyi pokoju ofiarowanych przez Dyrektoryat. Zerwał zawieszenie broni, zawieszając skutek warunkow ięgo. Uzbria się, żada woyny. — Będzie ią miał. — Z moiey strony, nie mogąc krwią zimną przewidywać zniszczenia i śmierci nierozsądnych, ktorzyby ośmielili się walczyć z legiami Republikanckimi, winien iestem narodowi memu, ludzkości i mnie samemu, uczynić ieszcze krok oftatni, żeby nakłonic Papieża do warunkow łagodniejszych i stosowniejszych do istotnego ięgo dobra, do osobistego charakteru ięgo i roztropności. Znasz Kardynale, potęgę i siły pod mą kommendą zostaiące. — Nie trzeba mi iak tylko chcieć, aby znieść władzę świecką Papieża. Uday się do *Rzymu*, zobacz się z Oycem S. oświeć go o prawdziwych ięgo interessach, odwiedź go od intrygantow co go otaczają i co chcą zguby ięgo i dworu Rzymkiego. Rząd Francuzki pozwolił mi wysłuchać ieszcze propozycyi ięgo. Wszystko zagodzić się może. Woyna tak dla narodow krwawa, fraszne na pokonanych sprowadza klęski. Odwróc wielkie nieszczęścia od Papieża. Osobiście przekonafes się, iak bardzo pragnę ułatwić przez pokoy spory, ktore woyną zakończyłbym natychmiast, ale bez chwały dla mnie i bez niebezpieczeństwa. Zyczę, abyś w tym przedsięwzięciu tak był szczęśliwy, iak warte są tego czyfte twe intencye. (podpisano) *Buonaparte*.

Z *Medyolanu* 22 Listopada.
Odbieramy z *Genui* wiadomość, iż

Kommissarz *Salicetti* d. 16 z *Liivorno* do Korsyki popłynął. — Gazety Medyolańskie zawierają dwa rapporta Szefa sztabu generalnego *Berthier*. Pierwszy datowany z kwatery głównej w *Villa Franca* d. 14, mowi w krotkości o bitwach, które zasły z przednią sfraczą Cesarzkich, d. 12 i 13 między korpusami Generałów *Alwinzy* i *Buonaparte*, w tey ostatniej, mieli Francuzi 350 ludzi ranionych a 80 zabitych. Generał brygady *Lannoi* zginął. — Drugi pisany z głównej kwatery w *Ronco* d. 16 i w nim jest opisanie akcyi d. 15 i 16 zasłych, w pierwszej Republikanie po kilkokrotnych atakach, gdy na ich czele sam *Buonaparte* stanął, wziąwszy sztandar w rękę *Arcole* zdobyli. Nazajutrz biły się znowu woyska z największą żywością i z znacznieszym krwi rozlaniem, jak dnia poprzedzającego. Generałowie Francuzcy *Verdier*, *Bon*, *Vignolle*, *Lasne* i *Vergne* byli ranieni, Generał adiutant *Vaudling*, i adiutant Generała *Buonaparte*, są zabici. — Generał *Berthier* kończy swoy rapport, mówiąc: że bitwa trawa jeszcze, lecz list Kommissarza *Mazarede* pisany d. 16 w wieczor donosi, że się zwycięztwo na stronę Republikanow nakłoniło.

Z Madrytu 8. Listopada.

Nigdy tak wielkie przygotowania do woyny w Departamentach lądowych i morskich robione nie były jak teraz. We wszystkich portach pracują i woysko lądowe całe jest w poruszeniu. Do *Estremadury* ku granicy Portugalii przeznaczonych jest 41 batalionow piechoty i 21 szwadronow jazdy. Do Gallicji 27 batalionow i 30 szwadronow, a do obozu *S. Rocha*, w którym do tych czas 10,000 woyska stało, marszeruje pod dowodztwem Generała *Alencaster* 31 batalionow, jako też i znaczny idzie transport artylleryi z *Sevilli*.

Z Kopenhagi 29. Listopada.

W przyszły czwartek wiejeżdza ztąd Hrabia *de Ahlefeld* w towarzystwie Hrabiego *de Holstein* do Sztokolmu, dla powinszowania od naszego rządu Krolowi Szwedzkiemu objęcia rządow kraiu, Hrabia *Steenbock* i *P. Coyette*, którzy z domieszczeniem o tym tu przybyli, przy końcu tygodnia tego do Szwecyi powracają. — W kraiu tym młody Krol wszystkie cudzoziemskie teatra zakazał.

Kontynuacya Adressu Waschingtona do Amerykanow.

Nie wystawiając sobie nawet takowey ostateczności, dosyć jest na zwyczajnych ducha stonnictwa zaburzeniach, aby lud roztropny poczytał sobie za obowiązek powściągać go i osłabiać.

Zawsze on służy, do zawikłania interesow publicznych i osłabienia rządu. Przez fałszywe obawy i zazdrości bezgruntu, sprawuje w publiczności niespokoyne poruszenia, zapala przeciw sobie partye, i często na buncie kończy się. Otwiera wrota przedayności i obcym wpływom, które potem przez kanał stonnictwowych namietności, ułatwiają sobie przystęp do samego rządu a tym sposobem polityka i wola kraiu jednego stają się dudem polityki i woli obcego.

Jest wprawdzie mniemanie, że w kraiach wolnych partye są pożytecznymi bodźcami dla rządu i do utrzymania w energii ducha wolności. Nie zaprzecza się temu, ale w pewnych obrębach. W konstytucyach rządu Monarchicznego, patryotyzm może na duch partyi spoglądać obojętnie a nawet przychylnie, ale w gminowładztwach, w rządach zupełnie wolnych, nie trzeba ducha tego ożywiać. Przy naturalnym rządow tych zmierzaniu pewną jest rzeczą, że do każdego zbawien-

nego celu, podostatkiem ducha tego znajduje się, a gdy się do niego zawsze niebezpieczeństwo rozwińności łączy, publiczność więc opinia, powinna go czynić umiarkowanym. Na ogień, którego zgasić nie można, zawsze baczne oko mieć należy, żeby się nie zamienił w pożar i żeby zamiast ogrzania, nie palił.

W kraju wolnym, do którego rząd iego jest powierzony, w granicach władzy swojej zachować się powinni. Chęć rozszerzenia iego dąży do tego, aby władze wszystkich Magistratur w jedną skoncentrować, a tym sposobem prawdziwy ustalić despotyzm. W sercu ludzkim znajduje się pewna chęć panowania i chęć użycia go na złe, co nas o prawdzie powyższej przekonać powinno. Konieczność wzajemnie przeciwnych sobie działań w wykonaniu władzy politycznej, przez podział iego między rozmaitych urzędników i przez przeznaczenie każdego z nich z osobna, na froża dobra publicznego przeciw zamachom innym, jest rzeczą w kraju nawet naszym przez dawne i nowsze doświadczenia dowiedzioną. Potrzebą jest utrzymać i urządzić te przeciwne sobie działania. Jeżeli w opinii ludu podział i modyfikacja władz konstytucyjnych nie są dostateczne, niech tedy sposobem od konstytucyi przepisany będą poprawione, ale nie przez *uzurpację*, gdyż ta, mogąc być nawet czasem narzędziem do dobrego, jest jednak zwyczajnie mieczem niszczącym wolne rządy.

Między wielu skłonnościami i uczuciami, najcelniejszymi dobra politycznego podporami są Moralność, i Religia. Na próżno ten patriota mieni się, co zburzyć usiłuje te wielkie szczęśliwości ludzkiej filary, te najmocniejsze obowiązków człowieka i obywatela zasady. Polityk tak iak każdy skromny człowiek

kochać i szanować powinien. Chcąc wyflawić rozliczne ich z publicznym i prywatnym szczęściem związku, trzeba by książkę napisać. Zapytamy się po profu, gdzie będzie pewność majątku, honoru i życia, jeżeli z przysięgami służącymi w Sądach za dowód i sposób dociekania prawdy, nie będzie związane obowiązujące uczucie gruntujące się na religii? Nie twierdźmy, chyba iak nastrożniewy, że obyczaje bez religii utrzymać się mogą. Choć dla wydoskonalonej edukacji wielu osob, hamulec ten zdaje się mniej dla nich być potrzebnym, rozum jednak i doświadczenie przekonują, że moralność ludu bez religii utrzymać się nie może.

Obyczajność i cnota koniecznymi wszelkich rządów republikańskich są zasadami. Można być prawdziwym ich czcicielem a patrzeć z obojętnością na cięsy wzruszające fundamenta, na których stoi budowa?

Wspierajcie edukacją, rozszerzajcie światło i umiejętności. Jest to przedmiot największej wagi. Im się bardziej sposob publiczny myślenia oświeca, tym pewniejszą jest trwałość rządu.

Utrzymajcie publiczny kredyt iako źródło potęgi i bezpieczeństwa. Sposoby mienia go są: nie użycia go iak tylko rzadko; oszczędzenie wydatków przez przywiązanie do pokoju z pamięcią na to, że pewne wydatki czynione na odwrócenie grożących niebezpieczeństw, często-kroć nie tak wielkie bywają, iak te kiedy istotne już niebezpieczeństwo wstrzymać należy; strzedz się powiększenia długu narodowego, a w tym celu nie tylko zmniejszać wydatki, ale wypłacać w czasie pokoju zaciągnięte w koniecznych wojnach długi, a nakoniec, nie rzucać sposobem nie szlachetnym na potomków

naszych ciężaru, który sami dzwigać winni iestęmy.

Zachowajcie dobrą wiarę i sprawiedliwość dla wszystkich narodów; życie z nimi w zgodzie i w pokoju. Wymaga tego moralność, a rozumna polityka radzi. Godną będzie rzeczą, wolnego, oświeconego i w krotce wielkiego narodu, dać z siebie rodzajowi ludzkiemu przykład ludu powodującego się zawsze sprawiedliwością i równą dla wszystkich życzliwością. Ktoż może wątpić że w ciągą czasu i zdarzeń, owoce takowego planu nadgrodzą obficie niektóre korzyści utracone przez ciągłe do niego przywiązanie? Czyliżby Opatrzność trwała szczęśliwość ludu z cnotą jego nie miała połączyć? Doświadczcie tego, trzymając się namiętniejszych ludzkiej natury przymiotów. Albo, czyliż słabość i wady iey probę takową czynią nie podobną?

Przy wykonaniu planu tego, wkręcenia przeciw pewnym narodom nienawiść i miłość uprzedzona ku innym, miejsca mieć nie powinny. Sprawiedliwa i równa dla wszystkich przyjaźń musi być zachowana, naród bowiem zajęty nienawiścią dla jednego, a dający pierwszeństwo drugiemu, nie jest prawdziwie wolnym, bo niewolniczo ulega albo swej

nienawiści lub zbyt niemu przywiązaniu. Niechęć narodu jednego przeciw drugiemu, tworzy ustawne zatargi; każdy z nich dumny i nieugięty, chwyta się chciwie najmniejszego pretextu do zerwania pokoju. Ztąd pochodzą owe tak częste sprzeczki, owe tak uporne i krwawe walki! Narod zagrzany zemłą przymusza częstokroć rząd do wojny przeciw wszelkim dobrej statyfyki rachubom. Rząd przychyła się często do tego narodowego gniewu i w zapaloney passyi uchwała to, co by zimna roztropność odrzuciła. Czasem zaś korzystając z tey niebezpieczney skłonności narodu, okrywa nią, nieprzyjazne zamysły, do których go pycha, chęć fałszywey sławy i inne szkodliwe powody nakłaniają. Pokoy, a często nawet wolność ludu, stała się ofiarą nieszczęśliwych skutków narodowej nienawiści.

(*Kontynuacja w przyszłej Gazecie,*

Z Frankonii 26 Listopada.

W cyrkule naszym 4 magazyny Cesarscy zakładają, to jest: w *Wertheimie, Würzburgu, Bambergu i Norymberdze.* Wszystko co do nich wchodzi rekwirowane jest od stanów cyrkulu. Część jazdy Austryackiej na zimowe kwatery w okolicy *Norymbergi* jest rozłożona.

W końcu bieżącego roku, redakcyja niniejszey gazety ma honor uwiadomić Publiczność, że dalszym oney wydawaniem w roku następującym zatrudniać się będzie. Ktoby więc na nią chciał prenumerować, niech się zgłosić raczy do Kantoru gazety, a jeżeli życzy ją mieć sobie przesyłaną na prowincyę lub za granicę, niech się albo na Krolewskim Ober-Pocztamcie Warszawskim albo u najbliższych mieszkańca swego Pocztamtow zapisze, tak jak dotychczas był zwyczaj, a odbierać ją będzie regularnie i niezawodnie. Cena prenumeraty jest zwyczajna to jest 60. Zł: Pol: na rok bez poczty, a z počtą tu w Warszawie 74: 80. półrocznie połowa tego, a kwartalnie część czwarta. Gazeta ta ciągle bez najmniejszey przerwy, za dozwoleniem Rządu wychodząca, zawierać w sobie będzie to wszystko, co tylko w terażniejszych czasach ciekawość oświeconego Czytelnika wzbudzić może. Redakcyja iey zapewnia, że w roku przyszłym wszelkich dołoży starań, prac i kosztów aby ją bardziej wydoskonliła. Pomagające się codziennie prenumeracy, przekonując ją o łaskawym dzieciu iey przyjęciu od Publiczności, postawiły ją oraz w stanie, nie żatowania w tym celu potrzebnych wydatków, i już o rozwi nowę postarają się źródła, z których naydokładniejsze zdarzeń Publicznych opisy czerpać będzie. Jjmość PP. Prenumeratow a mianowicie tych, co mieszkają na Prowincyi lub za granicą, uprasza się, o wczesne na pocztach zapisanie się, dla tego, aby zaraz od pierwszego Numeru gazety d. 2go Stycznia a f. wyiść mającego, regularnie ją odbierać mogli.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 13 GRUDNIA R. 1796. WE WTOREK.

Z Strazburga 25. Listopada.

Wczorayszy atak wojsk naszych pod *Kehl* był przypuszczony ze strony *Suntheim*, gdzie Austriacy mocne mieli baterye. — Republikanie je opanowali, jako też i inne będące po prawey stronie. Gdy potym nieprzyjaciel w znaczney sile od *Neumühl* nadciągnął, nasi cofneli się do dawnego stanowiskach. Strata Cesarzkich musi być bardzo znaczna, my z naszey strony 600. ludzi tak w zabitych jako i ranionych liczymy. Pod Generałem *Desaix* konia ubito. Generał komenderujący *Moreau* miał kulą kapelusza postrzelony, jeden z Adiutantow jego, jako też Szef brygady i Szef batalionu są w liczbie tych co życie swe za oyczyznę utracili. Wzięliśmy 600. ludzi w niewolę i 12. armat z których 8, zagwożdżono a 4. do *Kehl* przyprowadzono.

Z *Kaltenherberg* przy *Bazylei* d. 24 Listopada.

Ostatniego Wtorku przy *Huningen* mocna była kanonada. Cesarscy tak się z swemi szaniami ku Francuzom zbliżyli, iż ci mocnym z dział ogniem wiele pozabijali robotników. Gdy potym Xiążę *Fürstenberg* granaty do miasta rzucić kazał i tam się palić zaczęło, Francuzi wystali trębacza i strzelanie ustało. — Dziś znowu od rana aż do południa mocny huk armat słyszeć się daie.

Z *Manheimu* 25 Listopada.

Wczoray wieczorem o godzinie 8 przybył kuryer od Arcy-Xięcia *Karola* do tutejszego rządu z wiadomością, iż w nocy między 21 i 22 t.m. Francuzi uczyniwszy wycieczkę trzy baterye zabrali i armaty (12 sztuk 24 funtowych) w większey części zagwoździli. Gdy potym Arcy-Xiążę z wojskiem posiłkowym nadciągnął, odparci zostali. Wiele ludzi z obojga stron zginęło, osobliwie jednak regiment nasz *Gemmingen* wiele officerow utracił.

Z *Moguncyi* 26 Listopada.

Francuzi w twierdzy *Kehl* i fortyfikacyach przy mostach 200 sztuk armat mają. Przed *Kehl* stoi także oszańcowany oboz republikanow. Kwatera główna Arcy-Xcia *Karola* z *Offenburg* do *Wildstadt* ma być przeniesiona. — Wielka część armii *Sambry* i *Mozy* do *Hundsrucka* ciągnie.

Z *Hessyi* 27 Listopada.

Mowią że Xiążę *Hessen-Kasselki* na początku Grudnia do *Berlina* poiedzie. W całym kraju tak wojsko regularne jako też i milicyą kompletnią i siłą zbroyna w takim jest stanie, iż każdego czasu gotowa jest do marszu.

Z *Manheimu* 29 Listopada.

Druga równoległa przy *Kehl* już jest od Cesarzkich ukończona. — Republikanie

po lewey stronie Renu bardzo się od kilku dni wzmocniają, osobliwie w okolicy *Grünstadt*. Nad niższym *Renem* nic znacznego nie zaszło.

Z Ratyzbony 29 Listopada.

Kassa Rzeszy Nemieckiej przy końcu zeszłego miesiąca, nie zawierała w sobie podług podanego Seymowi rachunku iak tylko 4,816 zł: Niem: — W piśmie jednym publicznym czytamy, że Arcy-Xże *Karol* pisał do Landgrafa *Hessen-Kasselskiego*, do Xcia *Wurtembergskiego* i Margrabi *Badeńskiego* z zapytaniem, czy ich w przyszłości ma uważać iako przyjaciół czy iako nieprzyjaciół, gdyż będąc *Feldmarszałkiem* Rzeszy stosownie do praw teyże, nie może uznać za ważny pokoy przez nich bez referencyi do *Cesarza* zawarty.

Z Frankfurtu 29 Listopada.

Podług listow z *Worms* Francuzi co raz to bardziey zbliżają się. D. 17. t.m. patrol ich o ćwierć mili tylko od tego miasta znajdował się. — Akcyja pod *Kehl* d. 22. t.m. była bardzo żywą. Generał *Francuzki Moreau* chciał zburzyć okolicy *Austryackie* i zabrać park artylleryi. W bateryi jedney, którą 65 ludzi z regimentu *Starraia* broniło, wszyscy padli ofiarą meztwa swego. Xże *Fryderyk Oranii* w akcyi tey bardzo się dystryngował. W bliskości *Arcy Xcia Karola* kilka osob z suity jego i kilka koni zostało zabitych. — Francuzi iak iuż donieśliśmy kilka tylko armat zabrawszy i zagowóździwszy powrocili do *Kehl*. — Zakopy *Cesarzkie* o 1200. krokow oddalone są od twierdzy i pomimo wycieczek nieprzyjaciela, *Austryacy* nieprzerwanie nad ich wydoskonaleniem pracują.

Z Offenburg z kwatery głowney Cesarzskich 28. Listopada.

Od akcyi d. 22. przy *Kehl* zaszły

nic się znacznego aż do d. 26. niestało. W nocy między 26 i 27 nieprzyjaciel w znaczney sile znowu uczynił wycieczkę przeciw pierwszey równolegley po prawey stronie *Kinzing*, lecz mimo wszelkiego usiłowania odparty został od woysk naszych, zostawiwszy na placu do 50 w rannionych i zabitych, między pierwszemi *kommendant* jeden batalionu ma się znaydować. — Baterye pierwszey równolegley iuż są pokończone, armaty są porostawiane, i dziś strzelanie z nich zaczęło się.

Z Roveredo 24 Listopada.

W dniach 15 16. i 17. armie *Generałow Alvinzi i Buonaparte* ciągle ucierały się. *Alvinzi* osądził potrzebą cofnąć się do *Montebello*. *Davidowich* obawiając się aby z flanki nie był atakowany cofnął się także. Bataliony jednak *Erbacha* i *Lattermana* od ognia *Francuzow* z gor wiele w tey retyradzie ucierpiały.

Z Botzen 22. Listopada.

Nie mamy ieszcze żadnych wiadomości dokładnych o bitwach między *Cesarzkimi* i *Francuzami* d. 15 i 16 zaszłych. W prywatnych doniesieniach czytamy, iż dnia 17. znowu z naywiększą żywością z stron obydwóch bić się zaczęto i bitwa do późney nocy trwać miała. Naykrwawsza akcyja była w okolicy *Arcole*, gdzie Generał *Baron Mitrowski* z swoją stał brygadą. D. 18 armie w inney pozycyi stanęły, osobliwie *Cesarzka*, która wzięła stanowisko przy *Perarolo* i *Tavernolo*. — Generał *Alvinzi* miał zamiar d. 19 znowu atak rozpocząć.

Z Botzen 24. Listopada.

Wczoray odebraliśmy nie spodziane urzędową wiadomość, iż *Cesarzscy* pod *Generałem Davidowich* do cofnienia się przymuszani byli. Jedney *Francuzow*

kolumnie udało się tak daleko przytąpić i odeprzeć przednią straż naszą, że sam korpus armii mógł być okrzydłonym przy *Dolce* i *Peri*, i dla tego kwatery jego główna do *Ala* wtył przeniesioną została. Mimo tego możemy zapewnić, i General kommanderujący pisał do Kommissarza krajowego *Roschman*, iż *Tyrol* wcale na nowe niebezpieczeństwo nie jest wystawiony. Szczegółów i pewnych wiadomości o bitwie d. 21 zasłęły jeszcze

nie mamy i dla tego nie jesteśmy w stanie doniesienia jak wielką stratę tak nasze wojska jako i Republikanów poniosły. Okazana przy tej okazji obywatelska gorliwość mieszkańców *Reveredo* zasługuje na wspomnienie. Ci przysili generała *Davidowich*, aby dla większej ostrożności kosztem ich sypać okopy przy *Marko* pozwolił, i dla tego żądali dodania im officera od Indzynierow, co im też odmówionym nie zostało.

Die Dreyzehnte Ziehung der Königlich Preussischen Dritten Zahlen Lotterie, zum Besten der Invaliden, Witwen, Versorgungs Schulen, und Armen Anstalten; ist geschehen in Warschau in Gegenwart der Königl: General Lotterie Administrations Commissarien Montag den 12 December 1796. früh um 9 Uhr. Die herausgezogene Nummern, sind:

55. 62. 90. 82. 19.

Die 14te Ziehung ist Donnerstag den 22ten December 1796 früh um 9 Uhr.

Die Einsätze werden bei allen in Warschau und Prag angestellten Lotterie-Einnehmern bis Dienstag den 20ten December Morgens, im Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau aber, bis Abends vor der Ziehung angenommen.

Die 15te Ziehung bleibt auf den 2ten Januar.

In dem Haupt Einnahme Comptoir der hiesigen Königlichen Lotterie Direction sind Loose zur Berliner Classen Lotterie zu haben.

Publicandum.

Da es zur Sicherheit der Fußgänger nothwendig ist, daß die auf den Straßen fahrenden Schlitten durch angelegte Schellen jedesmahl gehört werden, so wird bey zwey Thaler Strafe das Anlegen der Schellen dem Publico hierdurch anbefohlen wovon nur die beladenen Schlitten welche im Schritt die Straßen passiren, ausgenommen seyn können. Warschau den 9. Decembris 1796.

Königl: Preuss: Policey Director:

Trzynaste ciągnienie Krola JMci Pruskiego Trzeciej Lotteryi Liczbowej, na rzecz Inwalidow, Wdow i Szkol, tudziez na wsparcie Szpitalow urzadzone, dzialo się w Warszawie, w przytomności Kommissarzow Generalney Administracyi Loteryi Krolewskiej w Poniedzialek dnia 12 Grudnia 1796 rano o godzinie 9 Wyciągnięte Numera, są:

55. 62. 90. 82. 19.

Czternaste ciągnienie będzie w Czwartek dnia 22 Grudnia 1796 rano o godzinie 9.

Stawki u wszystkich Kolektorow, w Warszawie i na Pradze tylko do Wtorku 20go Grudnia rano, a w Kantorze Generaln: w Warszawie, aż do wieczora przed ciągnieniem przyjętymi będą.

Pietnaste ciągnienie będzie dnia 2 Stycznia.

W Tuteyszym Kantorze Generalnym Dyrekcyi Krolewskiej Loteryi, można dostać Losow do Berlińskiej Lotteryi Klasowej.

Gdy dla bezpieczeństwa pieszo idących osób, potrzebna jest, aby fanki po ulicach iędzące przez przyprawione dzwonki zawsze slyszane były, zatem pod karą dwoch telerow nakazuje się publiczności to przyprawianie dzwonkow, od czego tylko mocno obladowane fanki krok za krokiem ulicę iadące wyięte być mogą. Datt w Warszawie d. 9. Grudnia.

J. K. Mcl Pruskiej Dyrekcyi Policyi.
v. Schimmelfennig. Patz.

Cytacya.

Magistrat sprawiedliwości lub sądowny Miasta Rawicza w Prusach Południowych leżącego, zapożywa tutev, na instancją nadawających się najbliższych krewnych, Czeladnika rzemiosła Młynarskiego imieniem Kryfthana Waltra, z Rawicza pochodzącego, w roku 1775 zaś na wendrówkę się udanego; gdy do tego czasu niepowrócił, ani też o jego pomieszkaniu, życiu lub śmierci, żadna nie došla wiadomość, ani też o jego moźno mających po sobie potomków lub sukcesorów, tutev nikomu nie wiadomych i znanych, ażeby w przeciagu Miesiący 9. od daty dzisiejszey rachując, a nayspóźniej na dniu 9. Mca Marca roku przyszełgo 1797. iako na terminie ostatnim, sam o sobiecie do sądu tuteydzego stawil się, lub też sądownie ztwierdzonego Pełnomocnika, z wszelaką naydoskonalszą instrukcją opatrzonego za siebie dostawil, któryby był sposobny do podania wiadomości wiary godney o jego życiu, pomieszkaniu i pozostałym potomstwie. Gdyby zaś tenże Kryfthan Walter nie miałby stanąć w sądzie, tedy według prawa za zmarłego uznany, a jego tutev pod dozorem sądownym zostający majątek, oraz z prowizjami należącemi się, rozrządzony i pomiędzy tuteysze powinnowactwo podzielony nietylko zostanie, ale też on sam i jego Potomstwo z niego pochodzące, przy późniejszym nadgłoszeniu się, od wszelakiej pretenfii założyć nie mayney do tegoż majątku oddalony i niedopuszczony będzie. Co się tutev publicznie iemu, lub jego potomkom i sukcesorom do wiadomości podaie. Dan w Rawiczu dnia 14. Maja roku 1796.

Magistrat sprawiedliwości N. K. JMci Pruskiego, Miasta Rawicza.

DONIESIENIA.

Odebrany tu koń, ktorego właściciela wynaleść nie można, w tuteydzym Magazynie Karrowym na 28 t. n. przed południem o 9tey godzinie publicznie i sposobem aukcyj za niezwłoczną gotową zapłatą, przedanym zostanie; dla czego się ci którzyby ochotę kupienia go mieli, ninieyszyna obwieszczaią uwiadomieniem. Oraz i wszelkie do tego konia pretenfye mieć mogące osoby, osobliwie zaś JP. Antoni Czechowski, który się z początku iako właściciel do niego przyznawał, a o ktorego przemisszkowania dowiedzieć się nie można: tym samym edictaliter się wzywają, aby naydaley na terminie zwyż wyrażonym się nadgłosili i pretenfye swoje złożyli, czyli własność swoią dowodzili, w przeciwnym bowiem razie, po uplynionym terminie już więcej nie będą słuchani. Datt w Warszawie dnia 7. Grudnia 1796.

J. K. Mei Pruskiej Dyrekcya Polcui.

v. Schimmelfennig. Patz,

Antoni Troian Piotrowski na rezisaną wieść o śmierci Jozefa Troiana Piotrowskiego dziedzica wsi Błasma w Woiewodztwie Sandomirskim i Powiecie Radomskim, uprasza znaiomych i przyjaciół Jozefa Piotrowskiego o oznaymienie, czyli ta śmierć (uchoway Boże) iest prawdziwą lub nie, na ręce JP. Ziemięckiego Komornika Warszawskiego mieszkającego na ulcy Piwney.

Szymon Dewicz rodem z Węgrowca w wielkiej Polsce, lat 18. mający, na twarzy blade szczupły, włosy brwi czarne mający, oko ciemno niebieskie, wzrostu średniego, chudy, w Surducie szarym, z kufnierzem czarnym manszefrowym z burtą i kuczbaią podszytym, skradszy bielizne Panu swemu z znakami u koszul pod goisem F. K. Także garderobe całą letnią, iako to Fraki Spodnie kamzelki Poczochy iedwabne chufki maślunowe i Halsztuki, uciekl; ktoby takiego złodzieja po opisie, równie i po znakach bielizny poznał niech znać dale do Redakcyi Gazety Warszawskiej, gdzie znaczną odbierze nagrodę.

Pigułki arcy skuteczne na wygubienie szczurow i myszow można każdego czasu dostać u Berdona ktoren mieszka w Kamienicy JMP. Kasperskiego na dole przy ulicy krzywe koło. Nro. 139.

Gdy nadeszła wiadomość, z Warszawy do Lublina, że zapewne WJP. Stanisław Bilski miecznik Czerwonogrodzki, już drugi Rok temu że umarł w Warszawie, czyni się tedy uwiadomienie komu się o tym wiedzieć należy, że Papiery i Dokumenta jego, w sprawie w Trybunale Koronnym Lubelskim toczącey się z JWP. Ołrowskim Podkomorzym Bractawskim, pozostałe znajduią się w Lublinie o czym sby Pozostała Familia, lub krewni lub kto w tym interes mający, tym obwieszczeniem był zapewniony że by ich wykupił i odzyskał, niech się nadgłosi do Slachetnego JP. Antoniego Zykiewicza Pisarza niyszkiego Wcytowskiego Lubelskiego.

Ktoby sobie zyczył kupic poczworną karete Angielską raczy udać się do Magazynu JP: Franciszka Millera na rogu Senatorskiej i Miodowej ulicy w Kamienicy Pani Krakowskiej pod Nrem 497.

W Przeszlym tygodniu iedney osobie iadący do Kościoła wypadła z Kolaski Biblia więzuku Francuskim formy in 8vo. edycyi kolonjskiej, druku bardzo drebneho. wiednym Tomiku, oprawna w skurkę brzeg pozłacany. Ktoby znalazł tę książkę niech raczy ją złożyć w Kantorz. Gazety Warszawskiej; za co odbierze podziękowanie i dobrą nagrodę.

Antoni Dębowski iak się mienil rodem z Łowicza, odstąpiwszy żony od lat iedenastu i ulzedłszy z Warszawy, zaprzany jest do sądu konsyfiskacyjnego Warszawskiego, przeto obwieszcza się, aby w tymże sądzie na terminie stawiał, ktoby zaś o nim wiedział, aby tamże doniesł, taż żona Małgorzata z Goluchowskich Dębowska doprasza się.